

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д.А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Вх. № 9300-34/25.09.2025

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
по професионално направление 3.8. „Икономика“,
докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност
(счетоводство)“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ - Свищов

Настоящото становище е изготвено съгласно примерната структура за формата и съдържанието на становище, написано от член на научно жури, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Изготвил становището: доц. д-р Галя Стоянова Иванова-Кузманова с научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“, член на катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и член на научното жури, съгласно Заповед № 811/01 септември 2025 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Автор на дисертационния труд: *Десислава Стойчева Александрова*, редовен докторант в катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, докт. № d010122285

Тема на дисертационния труд: *„Актуални аспекти на счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ“*

Научни ръководители: *проф. д-р Атанас Атанасов*
доц. д-р Галина Чиприянова

I. Общо представяне на дисертационния труд

Публичните предприятия, регистрирани на БФБ, имат важно значение за икономиката на страната, като създават икономически растеж и осигуряват важни продукти и услуги за обществото. В този контекст счетоводната система има съществено значение за управлението на тези предприятия, като осигурява ясно и прецизно отчитане на финансовото им състояние. Затова научната разработка е актуална, а проблематика е трудна за разработване и малко изследвана. В дисертационния труд на преден план изпъква значението на отчетите за регулаторни цели и за разкриване на информация, както и функциите на счетоводството в системата на управление.

Докторантът детайлно, точно и коректно формулира предмета, целта, задачите и ограниченията на научното изследване. Целта е да се анализира счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ. Акцентираща се върху теоретичните аспекти, приложимата отчетна рамка и практическите измерения. Обект на изследване са публичните предприятия, регистрирани на БФБ, а предмет – актуалните измерения на техните счетоводни информационни системи. Поставените задачи в хода на научното изследване са решени. В заключението са конкретизирани изводите от изследването, които са в основата на приносните моменти.

От логическа гледна точка дисертационният труд е построен по начин, чрез който максимално е обхваната и представена изследваната проблематика. Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Общият му обем е 229 страници. В изложението са включени 7 броя фигури, 12 броя таблици и 5 броя приложения, които онагледяват и подкрепят постигнатите резултати в научното изследване. Библиографията съдържа 113 литературни източници, които са цитирани уместно. Големият брой позовавания и цитати от различни източници и автори е доказателство за възможностите на докторанта да открива и систематизира научна литература, свързана с изследваната проблематика. В изложението изчерпателно и задълбочено се изясняват функциите на счетоводната информационна система в управлението на предприятията от обществен интерес и оценката на ефективността и надеждността на независимия финансов одит в публичните предприятия. Представени са подходящи таблици, диаграми и фигури, чрез които изложението е достъпно и разбираемо. Съществено достойнство на дисертацията е нейната подчертана практико-приложна ориентация.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Докторантът показва добро познаване на проблема в теоретичен аспект и предлага практически решения. Изследвани са актуални проблеми, свързани с внедряването на ESEF (European Single Electronic Format - Европейски единен електронен формат), като цялостна трансформация в счетоводното отчитане на предприятията от обществен интерес. Докторантът прави предложение за реформа в регулаторната рамка, насочена към стимулиране на по-гъвкави управленски подходи. Обоснована е необходимостта от стандартизиране на представянето на финансовите отчети. Съчетаването на ESEF и Inline XBRL създава нови възможности за по-добро анализиране на финансово-счетоводната информация, като едновременно подобрява яснотата и ефективността на финансовите отчети. Авторът доказва, че съставителите им са не само технически експерти, но и ключови участници в процеса на корпоративното управление.

В изложението съществува логическа последователност и взаимовръзка. Стилът на дисертацията съответства на специализираното научно ниво. В научното изследване са приложени сравнение, анализ и синтез, индукция и дедукция, обобщаване, моделиране, симулация и взаимосвързан комплекс от качествени и количествени методи. В хода на проучването са използвани интервюта със счетоводители и други управленски кадри от съответните предприятия с цел кумулиране, обобщаване и анализ на актуални, практически данни.

Авторефератът е в обем от 37 страници, като достоверно отразява съдържанието на дисертационния труд. В автореферата има справка за научните и научно-приложни приноси на докторанта, списък с публикациите по темата на дисертацията, справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ и декларация за оригиналност на дисертационния труд. Публикациите по темата на дисертационния труд са в авторитетни научни издания и носят 36 точки. Техният брой е в повече съгласно минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“. Публикациите са съществена част от представената научна разработка.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Посочените приносни моменти обективно отразяват постигнатите резултати в научното изследване. Те са значими за счетоводната теория и практика и допринасят за разширяване на познанията и обогатяване на научните изследвания:

- В резултат от целенасочено проучване на специализираната литература и действащата нормативна уредба е изяснена значимата роля на счетоводната информационна система (СИС). Докторантът доказва, че тя е фактор за ефективното управление на финансовия мениджмънт и осигуряването на стратегическа информация в публичните предприятия, регистрирани на БФБ;

- Предложен е модел за оптимизация на СИС чрез внедряване на дигитални технологии и стандартизация на процесите, ориентирани към повишаване на прозрачността, отчетността и конкурентоспособността;

- Сполучливо е анализирано въздействието на ESEF и ESG регулациите върху счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ. Направено е предложение за адаптиране на контролните механизми и информационните системи, с цел ефективно съответствие и дългосрочна конкурентоспособност на капиталовия пазар;

- Разработен е модел за модернизация на счетоводните системи. В този смисъл е наложително публичните предприятия, регистрирани на БФБ, да внедрят стандартизирани методи за отчитане на екологични, социални и управленски аспекти на своите дейности с цел удовлетворяване интересите на инвеститорите и другите заинтересовани страни, за които е необходима информация за устойчивостта;

- Въз основа на резултатите от проведено емпирично проучване е аргументирана необходимостта от съвместяване на функциите на съставителя на финансови отчети и директора за връзки с инвеститорите в публичните предприятия, регистрирани на БФБ;

- Успешно са доказани несъответствията между теорията и практиката, произтичащи от регулаторната среда (ESEF, ESG) и дигиталната трансформация. Аргументирани са предложения за оптимизиране на счетоводната система и професионалното развитие на персонала с цел повишаване ефективността на финансовата комуникация и стратегическата роля на счетоводството.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам бележки по дисертационния труд и въпроси към докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд на тема: „*Актуални аспекти на счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ*” е успешно, самостоятелно, завършено научно изследване със значими научни приноси за счетоводната теория и практика. Направените дотук констатации и аргументи ми дават основание да изразя своето **положително становище** и да подкрепя присъждането на образователната и научна степен “доктор” на *Десислава Стойчева Александрова* в професионално направление 3.8 „Икономика“ по научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“.

Свищов, 22.09.2025 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Галя Иванова-Кузманова)